

Sinteza

obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale)

Nr. d/o	Participanții la avizare (expertizare) consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1.	Agenția Servicii Publice (<i>scr. nr. 01/2093 din 06.03.2026</i>)	Agenția Servicii Publice informează autorul proiectului despre impactul estimat asupra titularilor buletinelor de identitate, inclusiv a celor electronice de tip ID-I, precum și a buletinelor de identitate provizorii, eliberate în perioada 07.03.2013 – 31.03.2025. Realizarea procesului de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale va determina necesitatea preschimbării acestor acte de identitate, circumstanță care va genera necesitatea suportării de către titularii actelor respective a cheltuielilor aferente preschimbării documentelor și actualizării adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară. Este important să reținem că aspectele enunțate în prezenta notă vizează în egală măsură și titularii actelor de identitate, eliberate persoanelor străine de către subdiviziunile competente din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație.	Precizare. Se ia act de informația prezentată. La pregătirea proiectului de modificare a Legii nr.764/2001 cu privire la organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova cu ocazia viitoarelor amalgamări voluntare sau normative vom ține cont de aceste sugestii și informații prezentate.

		În contextul raționamentelor enunțate, considerăm oportun de a prevedea, în Legea nr. 225/2023 privind amalgamarea voluntară a unităților administrativ- teritoriale, clauze referitoare la acoperirea cheltuielilor financiare aferente schimbării actelor de identitate și actualizării adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară în Registrul de stat al populației, precum și identificarea resurselor necesare și a autorităților responsabile de organizarea procesului și crearea condițiilor adecvate pentru realizarea acestor sarcini.	
2.	Comisia Electorală Centrală (Hotărârea nr.4382 din 10.03.2026)	1. Art. I: 1.1. Cuvântul „aprobată” propunem să fie substituit prin cuvântul „propusă”.	Se acceptă
		2. Art. III: 2.1. La pct. 6, ce vizează completarea art. 10 alin. (4) cu lit. b ¹), propunem să fie expusă într-o nouă redacție: „b ¹) denumirea UAT amalgamate, după caz, dacă UAT participante decid asupra unei alte propuneri asupra denumirii, alta decât denumirea UAT selectată în calitate de centru administrativ;”.	Se acceptă parțial Punctul b ¹) va avea următorul cuprins: „b ¹) denumirea UAT amalgamate, după caz, dacă UAT participante decid să propună o altă denumire, diferită de denumirea UAT selectată în calitate de centru administrativ;”.
		2.2 La pct. 7, propunerea ce vizează alin. (2), Comisia Electorală Centrală consideră oportună revizuirea	Se acceptă

	formulării „pot decide asupra unei noi denumiri a UAT amalgamate”. Întrucât stabilirea sau modificarea denumirii unei unități administrativ-teritoriale ține de competența autorității legislative, utilizarea sintagmei „pot decide” poate crea impresia atribuirii unei competențe decizionale directe UAT participante la amalgamare. În acest context, Comisia propune substituirea acestei formulări cu textul „au dreptul de a înainta propuneri Parlamentului pentru modificarea denumirii UAT”, care reflectă mai exact rolul autorităților administrației publice locale în formularea propunerilor, menținând competența decizională a Parlamentului.	Alin. (2) va avea următorul cuprins: (1) Prin derogare de la art. 5¹ al Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, UAT participante la procesul de amalgamare voluntară pot propune Parlamentului o altă denumire a UAT amalgamate, diferită de denumirea UAT selectate în calitate de centru administrativ.
	2.3. De asemenea, este de reținut că, în baza alin. (3) din art. 10¹ propus spre introducere în proiect, reglementarea procedurii de schimbare a denumirii localității amalgamate se efectuează conform Regulamentului cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 741/1996. În acest sens, Comisia observă că, potrivit pct. 9 al regulamentului menționat, „Denumirea, schimbarea denumirii și revenirea la denumirile istorice ale raioanelor, municipiilor și sectoarelor lor, orașelor, comunelor și satelor se hotărăsc de către Parlament, luându-se în considerare deciziile consiliilor locale respective după	Precizare. Reglementările propuse la alin.(3) din art.10¹ nu se contrazic cu prevederile pct.9 din Regulamentul aprobat prin Legea nr.741/1996, ori prin completarea pct.13¹ din acest regulament se menționează că denumirea selectată și aprobată va fi stabilită conform Legii nr.225/2023. Relevăm că schimbarea denumirii unităților

		consultarea cetățenilor, pornindu-se de la interesele naționale, condițiile economice și geografice, tradițiile istorice, culturale, naționale, modul de trai, alte particularități locale”.	administrativ-teritoriale poate avea loc și în afara procesului de amalgamare voluntară, respectiv pentru aceste cazuri se aplică pct.9 din Regulamentul corespunzător.
		3. Art. IV alin. (3): 3.1. Propunem ca alin. (3) să fie expus în următoarea redacție: „(3) Prin derogare de la prevederile art. 13 și art. 14 alin.(3) din Legea nr. 225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, în cazul unităților administrativ-teritoriale care se comasează în perioada de la intrarea în vigoare a prezentei legi și până la alegerile locale generale din 2027, procesele de amalgamare voluntară respective se vor desfășura cu aplicarea următoarelor norme: a) legea corespunzătoare pentru modificarea Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova se va pune în aplicare la data expirării mandatului aleșilor locali conform cadrului normativ; b) alegerile locale în unitățile administrativ-teritoriale amalgamate se vor desfășura în cadrul alegerilor locale generale din anul 2027, conform prevederilor Codului electoral nr.325/2022; c) la alegerile locale generale din anul 2027, candidaturile a 2 membri în componența consiliului	Se acceptă parțial. Se acceptă redacția propusă, dar în cazul excluderii literei c) și d) se va deroga doar de la art. 13, alin. (1), nu de la întreg art. 13.

		electoral al circumscripției electorale din UAT amalgamată se propun de către consiliul local de nivelul întâi al localității selectate în calitate de centru administrativ, unde se stabilește sediul consiliului electoral respectiv.”	
		Respectiv, la art. IV, Comisia propune excluderea textului „art. 5 alin. (8) lit. j) și k) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local și art. 25 alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală” din proiectul inițial al alin. (3), reformularea lit. c) în versiunea propusă supra și excluderea lit. d). Modificările propuse la lit. c) și d) din proiect sunt justificate de necesitatea asigurării unui cadru normativ coerent, previzibil și funcțional în procesul de implementare a amalgamării voluntare a unităților administrativ-teritoriale. Norma propusă de autorul proiectului instituie două regimuri juridice distincte pentru exercitarea mandatelor autorităților administrației publice locale implicate în procesul de amalgamare, stabilind că mandatul consilierilor locali și al primarilor unor UAT încetează la data primului tur de scrutin din cadrul alegerilor locale generale din anul 2027, în timp ce pentru autoritățile UAT selectate în calitate de centru administrativ mandatul continuă până la constituirea noilor autorități ale UAT amalgamate.	Se acceptă.

	O asemenea diferențiere creează o perioadă intermediară în care anumite unități administrativ-teritoriale ar rămâne fără autorități reprezentative alese, iar administrarea acestora ar fi realizată exclusiv de autoritățile UAT desemnate drept centru administrativ. O astfel de soluție normativă poate genera incertitudine juridică și dificultăți în exercitarea atribuțiilor administrației publice locale, în special sub aspectul legitimității și continuității actului de administrare a treburilor publice la nivel local. Prin urmare, excluderea lit. c) în sensul menținerii mandatului tuturor consilierilor locali și primarilor implicați în procesul de amalgamare până la data constituirii legale a consiliului nou-ales al UAT amalgamate și, respectiv, până la data validării mandatului primarului UAT amalgamate asigură un regim juridic uniform pentru toate autoritățile locale vizate în corespundere cu prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală. Totodată, soluția propusă este în concordanță cu principiile stabilității și previzibilității normelor juridice, precum și cu principiul continuității administrației publice, care impune ca exercitarea atribuțiilor autorităților publice să nu fie întreruptă sau afectată de incertitudini normative. Menținerea mandatelor până la constituirea noilor autorități ale UAT amalgamate permite desfășurarea	
--	---	--

	ordonată a procesului de tranziție administrativă și asigură gestionarea coerentă a intereselor colectivităților locale implicate. 3.2. De asemenea, considerăm necesară completarea alin. (3) cu lit. c), or, aceasta urmărește să reglementeze clar modul de constituire a consiliului electoral al circumscripției din cadrul UAT amalgamate, garantând coerența și eficiența procesului electoral în contextul reorganizării teritoriale. Această reglementare asigură o repartizare clară a responsabilităților, facilitează funcționarea optimă a organelor electorale și conferă predictibilitate și legalitate procesului de organizare a alegerilor locale generale din anul 2027, evitând ambiguități și consolidând cadrul normativ al administrației publice locale în perioada de tranziție. Din perspectiva celor expuse supra, completarea propusă are scopul de a reglementa expres unele aspecte organizatorice aferente procesului electoral în perioada de tranziție determinată de amalgamarea unităților administrativ-teritoriale, în special în ceea ce privește constituirea organelor electorale, acordarea sprijinului organizatoric și tehnico-material acestora, precum și continuitatea aplicării unor decizii administrative relevante pentru desfășurarea campaniei electorale. În acest mod se asigură o aplicare clară și previzibilă a cadrului normativ	
--	--	--

		în contextul alegerilor locale generale din anul 2027 în unitățile administrativ-teritoriale amalgamate.	
3.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (scr. nr.23-02/691 din 11.03.2026)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
4.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (scr. nr.15-1204 din 11.03.2026)	La Art. I. textul propus prevede completarea pct. 13¹ din anexa la Legea nr. 741/1996 despre Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, însă, se constată că formularea propusă nu precizează expres autoritatea competentă, întrucât unitățile administrativ-teritoriale, ca entități administrative, nu adoptă decizii. Deciziile sunt adoptate de autoritățile deliberative ale acestora, respectiv consiliile locale. În acest context, se recomandă reformularea prevederii prin indicarea expresă a autorității competente care selectează și aprobă denumirea UAT amalgamate, precum și clarificarea procedurii aplicabile. Aceeași observație se aplică și prevederilor de la pct. 6 lit. b¹) și pct. 7 alin. (2) menționate în Art. III al proiectului de lege, unde se utilizează formularea potrivit căreia unitățile	Se acceptă. În conformitate cu prevederile pct.9 din Regulamentul cu privire la soluționarea chestiunilor administrativ-teritoriale, aprobat prin Legea nr.741/1996 schimbarea denumirii unității administrativ-teritoriale este prerogativa Parlamentului, respectiv UAT participante la procesul de amalgamare urmează să vină doar cu propunerea corespunzătoare. (a se vedea recomandarea CEC la acest subiect, care a fost acceptată).

		administrativ-teritoriale decid, fără a fi indicată expres autoritatea reprezentativă și deliberativă competentă.	
		La Art. III., pct. 3, se propun modificări la art. 6 din Legea nr. 225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale prin substituirea cuvântului „criteriile” cu cuvântul „modul” doar în denumirea articolului. Analizând conținutul alineatelor articolului, se constată că acestea stabilesc condiții care trebuie întrunite în procesul vizat, ceea ce corespunde noțiunii de „criterii”, și nu descriu procedura sau modul de realizare a acestuia. În acest context, se recomandă reexaminarea modificării propuse pentru a asigura concordanța dintre denumirea articolului și conținutul acestuia, având în vedere că pe parcursul întregului act normativ se fac trimiteri la „criterii”.	Precizare. Conținutul art.6 definește criteriile după care descrie modul de selectare a centrului administrativ, cum se aplică aceste criterii, dar și modul de selectare prin consens a centrului, prin derogare de la aplicare criteriilor prevăzute, respectiv nu există careva neconcordanțe în acest sens.
		Totodată, excluderea cuvântului „centrelor” de la alin. (3) lit. c), va crea confuzii, întrucât nu este clar dacă medicii de familie din UAT trebuie să fie încadrați în instituțiile medicale din cadrul UAT sau dacă pot activa și în alte unități medicale situate pe alte teritorii. Se recomandă clarificarea acestei prevederi.	Se acceptă. Criteriu după care are loc selectarea centrului administrativ, în acest caz, servește numărul medicilor de familie. Este o omitere normativă care necesită a fi corectată. litera c) va avea următorul cuprins: „c)UAT cu cel mai

			mare număr al medicilor de familie în instituțiile de asistență medicală primară.”
		Completarea art. 6 cu alin. (4) va permite selectarea centrului administrativ al UAT amalgamate prin derogare de la criteriile și procedura prevăzute la alin. (1)-(3), în cazul în care grupul de lucru comun ajunge la un consens. Totuși, proiectul nu precizează în mod expres care sunt criteriile sau elementele procedurale de la care se poate deroga și nici limitele unei astfel de derogări. În lipsa unei reglementări clare și exhaustive a derogărilor admise, există riscul aplicării neuniforme a normei, ceea ce poate genera confuzii, precum și potențiale probleme privind respectarea principiilor de transparență, echitate și predictibilitate în procesul de organizare administrativ-teritorială. Totodată, derogarea va afecta aplicabilitatea prevederilor de la art. 10, alin. (4), lit. c), care, în redacția nou propusă stabilesc că proiecte de decizii privind amalgamarea voluntară trebuie să conțină „argumentarea respectării în procesul respectiv de amalgamare voluntară a condițiilor de bază și criteriilor prevăzute de prezenta lege și de metodologia de amalgamare voluntară”. În acest context, se recomandă reexaminarea prevederii și, după caz, precizarea explicită a situațiilor și condițiilor în care pot fi aplicate derogările de la criteriile și procedura stabilite la alin. (1)-(3).	Precizare. Reglementarea în cauză prevede că dacă UAT participante la procesul de amalgamare au decis consensual care UAT va fi centrul administrativ, atunci nu se vor aplica criteriile prevăzute la alin.(1)-(3) din art.6. În acest sens, nu există careva neconformități, ori criteriile invocate vor fi aplicate doar în condițiile în care UAT participante nu au acordat de comun acord care va fi centrul administrativ. Menționăm că reglementarea în cauză oferă mai multă flexibilitate UAT participante deblocând, în acest sens, procesul de amalgamare.

		La pct. 7, se prevede completarea cu art. 10¹ Din formularea actuală nu este pe deplin clar dacă, în situația în care unitățile administrativ-teritoriale participante la procesul de amalgamare decid atribuirea unei denumiri diferite pentru UAT amalgamată față de denumirea centrului administrativ, denumirea localității desemnate drept centru administrativ rămâne neschimbată sau dacă aceasta se modifică automat pentru a corespunde noii denumiri a UAT amalgamate. Totodată, se solicită clarificarea modului de corelare cu alte acte normative relevante, inclusiv cu Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, în contextul în care eventualele modificări ale denumirii centrului administrativ ar putea genera necesitatea ajustării corespunzătoare a prevederilor legale care fac referire la denumirea acestuia. În acest sens, se recomandă precizarea expresă a efectelor juridice ale stabilirii unei denumiri diferite pentru UAT amalgamată.	Se acceptă. Art. 10¹ prevede derogare de la art.5¹ din Legea nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, care prevede că satul în care își are sediul consiliul comunal este numit sat-reședință, respectiv comuna poartă denumirea satului-reședință. În cazul în care UAT participante decid asupra unei alte denumiri decât denumirea UAT selectate în calitate de centrul administrativ, se schimbă doar denumirea comunei, orașului, municipiului (UAT amalgamate), dar denumirea UAT selectate în calitate de centrul administrativ/localității de reședință rămâne neschimbat.
		La pct. 8, autorul propune modificarea art. 11 alin. (1) prin excluderea referinței la Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totuși, se consideră oportună menținerea trimiterii la lege pentru a asigura	Se acceptă. Art. 11, alin. (1) va avea următorul cuprins:

		desfășurarea transparentă și conformă a procedurilor consultărilor publice de către autoritățile administrației publice locale.	„(1) După elaborarea și aprobarea proiectului de decizie respectiv de către grupul de lucru comun, autoritățile administrației publice locale ale UAT participante asigură consultarea publică a proiectelor de decizii privind amalgamarea voluntară, conform prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.”
		Cu privire la Nota de fundamentare: La pct. 3, subpct. 3.1, la descrierea modificărilor la Art. I, nu este indicat actul normativ de aprobare a Regulamentului cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Se recomandă indicarea expresă a actului normativ pentru claritate. Totodată, prevederea propusă necesită clarificări suplimentare în ceea ce privește efectele asupra denumirii localității desemnate drept centru administrativ. Descrierea modificărilor la Art. II, din cadrul aceluiași punct, nu prevede articolul din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală care se supune modificării. Se	Se acceptă.

		recomandă indicarea concretă a articolului și a altor elemente esențiale care se supun modificării. Suplimentar, se recomandă ca pe tot parcursul textului să fie indicate explicit toate articolele, alineatele, punctele și alte elemente cheie de identificare a prevederilor normative care se supun modificărilor.	
5.	Congresul Autorităților Locale din Moldova (scr.75 din 11.03.2026)	I. ASPECTE CONCEPTUALE 1. În aspect conceptual atragem atenție că consultarea colectivității locale reprezintă un principiu constituțional (fundamental) și internațional în domeniul APL și autonomiei locale. Inclusiv atragem atenția că conform art. 5 din Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985 „pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitățile locale în cauză trebuie să fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea permite.”. Prin urmare, diminuarea reprezentativității și a votului calificat în cazul luării de decizii pe margine unei asemenea probleme importante cum ar fi amalgamarea voluntară, care evident are componentul cheie de modificare a limitelor teritoriale, diminuează democrația locală și condiționează riscuri de amestec arbitrar a politicului în viața colectivităților locale.	Precizare. Carta Europeană a Autonomiei Locale stipulează doar obligativitatea consultării, nu și obligativitatea referendumului. Mai exact art. 5 stipulează „Pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitățile locale în cauză trebuie să fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea permite.”¹ Comentariul contemporan la Carta Europeană a Autonomiei Locale explică mai detaliat acest subiect și

¹ <https://rm.coe.int/european-charter-of-local-self-government-ron-a6/16808d7afd>

			confirmă că consultarea poate avea mai multe forme, nu doar referendumul. În același timp, legislația actuală nu împiedică desfășurarea unui referendum local pe subiectul amalgamării voluntare. Astfel, conform art. 118, alin. (2) din Codul Electoral, pot fi supuse referendumului local consultativ comasarea mai multor localități de același nivel. Aceste reglementări sunt reflectate și în pct. 35-37 din metodologia de amalgamare voluntară.
		2. PROIECTUL NECESITĂ A FI CONECTAT LA PROCESUL COMPLEX DE CONSOLIDARE A AUTONOMIEI LOCALE, CA UNICA SOLUȚIE ÎN CREAREA UNOR APL ȘI COMUNITĂȚI LOCALE PUTERNICE. ASTFEL SE IMPUN MODIFICĂRI:	
		2.1. În Strategia de reformă a administrației publice și documentele aferente: • stabilirea caracterului continuu al mecanismului de amalgamare voluntară de rând cu cooperarea intercomunitară;	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026

	• dublarea stimulentele financiare pentru localitățile care decid amalgamarea față de cele existente, care de asemenea trebuie consolidate în prealabil și permanent; • menținerea acestor stimulente pe o perioadă de minimum 5 ani. Reforma administrației publice trebuie să fie un proces complex, orientat central-local, gradual, previzibil și motivant. Modificarea administrativ – teritoriala trebui să fie o consecință obiectivă și firească a unui proces evolutiv.	
	2.2. Reconfigurarea Guvernării Locale: • modificarea Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală în vederea reducerii numărului de consilieri locali, corelat proporțional cu populația, pentru eficientizarea procesului decizional și reducerea cheltuielilor administrative; • clarificarea competențelor delegate versus competențe proprii, introducerea și realizare principiului o competentă- o sursă financiară; • regionalizarea serviciilor specializate (urbanism, audit intern, juridic, etc.); • Reducerea numărul de raioane; • Crearea regiunilor de dezvoltare cu competențe administrative reale; • Dezvoltarea orașelor poli de creștere și trecerea spre municipalizare.	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026

	2.3. În legislația financiară și fiscală: • alocarea orașelor a 100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice (IVPF); • alocarea a 50% din impozitul pe venit al persoanelor fizice la locul de trai; • alocarea a minimum 20% din TVA către comunitățile rurale; • alocarea a minimum 20% din impozitul pe venit al persoanelor juridice la locul de desfășurare a activității. Aceste măsuri ar consolida baza financiară a APL I și ar reduce dependența de transferurile cu destinație generală.	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026
	2.4. În legislația funciară: • simplificarea procedurii de delimitare a proprietății publice; • finalizarea inventarierii patrimoniului public cu sprijinul PIEF.	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026
	2.5. Politici salariale și creșterea atractivității funcției publice. Modificarea Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare: • stabilirea pentru personalul APL de nivelul I (funcții de conducere, execuție și demnitate publică) a unor valori de referință similare celor aplicabile agențiilor și autorităților administrative centrale. • Instituirea spor de performanță instituțională pentru atragerea proiectelor din surse externe.	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026

		Scopul este creșterea atractivității funcției publice locale și reducerea deficitului de personal calificat.	
		2.6. Crearea unui Fond de cofinanțare pentru Proiecte Europene și alte Stimulente. Argumente: În lipsa acestui mecanism, numeroase primării riscă să piardă finanțări contractate, din cauza imposibilității asigurării contribuției proprii sau a fluxului de resurse financiare. Mărimea fondului poate fi 1-2% din Bugetul Public Național. De asemenea: • reducerea cofinanțării cu 50% a contribuției proprii la proiecte pentru UAT amalgamate sau care au Asociații intercomunitare; • garanția menținerii investiției în fiecare localitate din UAT amalgamată; • program național de formare pentru Primar, Viceprimar și Secretar.	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026
		2.7. Acces la Registre și Inter conectivitate. Asigurarea accesului APL la: • Registrul de evidență a populației; • Registrele de stare civilă; • Registrul bunurilor imobile; • Interconectarea acestora cu Sistemul de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale (SCITL). Aceste măsuri vor	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026

	reducere birocrăția, vor elimina certificate redundante și vor crește eficiența administrativă.	
	2.8. Digitalizarea serviciilor publice locale. Se propune digitalizarea serviciilor APL I la prima etapă: • extrase din registrul gospodăriilor; • certificate de evidență a persoanelor; • extrase din registrul funciar; • procuri pentru pensionari; • documente permise în construcții. Totodată, este necesară asigurarea funcționalității depline a platformelor e-APL, e-Management și e- Cancelarie și eliminarea certificatelor care dublează verificări existente în registre naționale.	Sugestia nu se referă la obiectul inițiativei 189/CS/2026
	III. ASPECTE PRIVIND CONȚINUTUL PROIECTULUI 3. Privind Art. I din Proiect (modificarea punctului 131 din Anexa la Legea nr. 741/1996 despre Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova). Prevederile Proiectului („sau denumirea selectată și aprobată de unitățile administrativ-teritoriale participante la procesul respectiv de amalgamare voluntară, în modul stabilit de Legea nr. 225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale”) nu corespund conceptului de sat, comună, oraș, municipiu ca	Nu se acceptă. Reglementarea propusă vine să ofere noi opțiuni/alternative, ceea ce nu exclude utilizarea denumirilor tradiționale/ existente ale UAT. Relevăm, în acest sens, că UAT participante la amalgamare urmează doar să propună Parlamentului schimbarea denumirii în conformitate cu prerogativa acestuia prevăzută la pct.9 din

		unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi, conform sistemului de organizare administrativ – teritorială a statului. De exemplu conform art. 5 și 5¹ din Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ – teritorială a Republicii Moldova comuna este o unitate administrativ-teritorială, alcătuită din două sau mai multe sate, care cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice. Satul în care își are sediul consiliul comunal este numit sat-reședință. Comuna poartă denumirea satului-reședință. Prevederile în cauză creează incertitudini în organizarea administrativă, care are la bază tradiții istorice, condiții economice, etc. și urmează a fi excluse. În contextul celor menționate ar trebui de exclus și pct. 6 din Art. III.	Regulamentul cu privire la soluționarea chestiunilor administrativ-teritoriale, aprobat prin Legea nr.741/1996. Această propunere, de a acorda posibilitatea de a alege o altă denumire pentru UAT amalgamată, a fost recepționată în cadrul consultărilor publice cu reprezentanții administrației publice locale, organizate de Guvern. În plus, în proiectul legii se prevede că în aceste cazuri se derogă de la prevederile relevante ale Legii nr. 764/2001, o tehnică legislativă comună, prin urmare nu poate fi vorba despre careva contradicții.
		4. Privind Art. II din Proiect (modificarea art. 19 alin. (5) din Legea nr. 436/2006 „Deciziile privind inițierea revocării primarului și privind amalgamarea voluntară cu alte unități administrativ-teritoriale se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși.”). Nu susținem modificarea de la art. 19	Nu se acceptă. Prevederea privind majoritatea de două treimi a fost introdusă inițial în legislație având în vedere faptul că procesul de amalgamare voluntară genera, în

		alin. (5) din Legea 436/2006. Ținând cont de argumentele de la pct. 1 din prezenta și luând în calcul ca este o decizie de importanță majoră este necesar să fie cit mai reprezentativa, adică votul a două treimi din numărul de consilieri aleși. Respectiv se propune excluderea articolului.	formula anterioară, organizarea unor alegeri locale noi. Acest fapt implica întreruperea mandatelor aleșilor locali în exercițiu, justificând astfel necesitatea unui consens larg (majoritate calificată), similar procedurii de revocare a primarului. Actualele modificări conceptuale ale cadrului legal prevăd însă că amalgamarea voluntară se va produce fără organizarea unor alegeri locale noi, procesul fiind sincronizat cu alegerile locale generale. Prin urmare aleșii locali își vor exercita mandatele pe întreaga durată pentru care au fost aleși. În absența unui impact asupra duratei mandatelor reprezentanților locali, menținerea pragului de două treimi devine o barieră disproporționată care poate
--	--	---	---

			bloca procese administrative de interes public major. Astfel, ajustarea majorității de voturi este necesară pentru a asigura coerența normativă și pentru a facilita implementarea procesului de amalgamare în noile condiții calendaristice propuse.
		5. Privind Art. III din Proiect. 5.1. Pct. 1 (Art. 2 din Legea 225/2023). Considerăm că centrul administrativ al UAT amalgamate trebuie să rămână localitatea care este cel mai aproape de centrul geografic al teritoriului amalgamat, altfel vor fi îndepărtate serviciile publice și vor fi discriminate localitățile periferice, comparativ cu cele din centru (principiul subsidiarității). Referințele din nota informativă privind prestarea serviciilor publice în format electronic (CUPS-uri, etc.) ca panacee a îndepărtării serviciilor publice nu suferă nici o critică, deoarece acestea în majoritatea absolută sunt de natură administrativă și nemateriale. Însă există servicii publice vitale cu caracter material care pot fi prestate doar fizic/ material (cum ar fi asistență și protecție socială, medicală, reprezentare în/și a colectivității, ordine publică, cultură, odihnă, evenimente, servicii comunale, etc.). Este necesară o analiză a tuturor serviciilor publice	Nu se acceptă. În primul rând, norma actuală nu poartă un caracter imperativ, este opțională, fiind utilizată noțiunea „de regulă” - „amplasată, de regulă, cel mai aproape de centrul geografic al teritoriului unității administrativ-teritoriale amalgamate”. Aceasta deoarece criteriul geografic, în acest sens poate să concureze/contrazică rezultatul aplicării criteriilor. Cea mai mare și mai puternică UAT nu tot timpul va fi amplasată central. În plus, prin modificările propuse se acordă

	prestate la nivel local, inclusiv delegate și care urmau să fie delegate (în rezultatul reformelor anterioare), pe tot parcursul vieții cetățeanului din colectivitatea locală.	flexibilitatea pentru UAT participante de a alege centrul administrativ prin consens, fără aplicarea criteriilor de selectare. Prin urmare, păstrarea acestei sintagme este o normă fără impact, deoarece nu este obligatorie și UAT pot selecta orice UAT participantă în calitate de centrul administrativ.
	5.2. Pct. 2 (Art. 5 alin. (1) din Legea 225/2023). Propunem excluderea, pe lângă litera c), și a literelor a) și b), adică privind numărul populației la fel ca și distanța și criteriul hotarului comun, respectiv colectivitatea locală va putea decide autonom conform specificului local. Argumente: Peste 87% din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I au sub 3.000 de locuitori. În situația în care trei localități cu populație sub acest prag își exprimă voința de amalgamare, criteriul numeric actual devine un impediment artificial în realizarea procesului. Reforma trebuie să încurajeze asocierea voluntară, nu să o limiteze prin bariere demografice rigide. De asemenea ar trebui să existe excepții de la criteriul hotarului administrativ comun (cum ar fi în cazul municipalizării sau a „polilor de creștere”). În prezent acest criteriu limitează posibilitatea localităților rurale de a se amalgama	Nu se acceptă. Criteriul demografic nu „limitează posibilitatea localităților rurale de a se amalgama cu orașe sau centre urbane dezvoltate”. A se vedea cazul Leova. Pragul de 3000 este un prag minim, un prag al populației UAT amalgamate care va rezulta, nu un prag maxim pentru UAT participante. Este o practică obișnuită și pe plan comparativ. În Estonia acest prag a fost inițial de 5000 mii locuitori, dar prin stimulente

		cu orașe sau centre urbane dezvoltate, care dispun de infrastructură și servicii publice consolidate (apă-canal, salubritate, servicii sociale, urbanism). Reforma trebuie să urmărească funcționalitatea teritorială și accesul la servicii, nu exclusiv continuitatea geografică.	financiare se încuraja cifra de 11000.² Nu se acceptă excluderea criteriului de hotare comun, continuitatea teritorială este un principiu de bază în organizarea administrativ teritorială pentru asigurarea eficienței administrative, economice, etc. Excluderea acestui criteriu poate conduce la apariția unor UAT iraționale din punct de vedere teritorial/administrativ.
		5.3. Pct. 3 (Art. 6 alin. (1) lit. b) din Legea 225/2023) - capacitate fiscală pe locuitor. Propunem redefinirea capacității fiscale prin raportarea veniturilor proprii ale UAT la numărul populației cu domiciliul înregistrat. Argumentare: În redacția actuală, metodologia nu reflectă realitatea fiscală, deoarece impozitul pe venit al persoanelor fizice (IVPF) nu este alocat integral la locul de trai al contribuabilului, distorsionând indicatorii reali de capacitate financiară.	Se acceptă parțial. Capacitatea fiscală utilizată în metodologie este definită în conformitate cu cadrul normativ existent. Potrivit art. 11 din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, capacitatea fiscală pe locuitor a unității administrativ-teritoriale de nivelul I se calculează ca

² <https://www.fin.ee/en/administrative-territorial-reform>

			raport între veniturile colectate din impozitul pe venitul persoanelor fizice pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective și numărul de locuitori ai acesteia. În același timp, pentru a reflecta mai adecvat nivelul de dezvoltare economico-financiară a unității administrativ-teritoriale, se acceptă completarea art. 6, alin. (2) litera b) din lege prin luarea în calcul și a veniturilor proprii colectate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, raportate la numărul de locuitori. Astfel, capacitatea fiscală, în sensul legii și a metodologiei, va fi determinată luând în considerare atât veniturile din impozitul pe venitul persoanelor fizice, cât și veniturile proprii ale unității administrativ-
--	--	--	--

			teritoriale, raportate la numărul de locuitori.
		5.4. Pct. 3 (Art. 6 completat cu alineatul (4) din Legea 225/2023: „(4) În cazul în care grupul de lucru comun agreează prin consens, confirmat ulterior prin deciziile privind amalgamarea voluntară aprobate de consiliile locale ale UAT participante la procesul respectiv de amalgamare voluntară, centrul administrativ al UAT amalgamate poate fi selectat prin derogare de la criteriile și procedura prevăzută la alin. (1)-(3).”). Aceste prevederi creează incertitudini în procesul respectiv, atunci cel mai bine de exclus în general art. 6 (Criteriile de selectare a centrului administrativ al UAT amalgamate.).	Precizare. Selectarea prin derogare de la prevederile alin.1-3 al art.6 a Centrului administrativ al UAT amalgamate va fi posibil doar în cazul în care se va găsi consens clar între UAT participante, respectiv nu există careva incertitudini în acest sens. Prin urmare ambele modalități de selectare a centrului administrativ sunt necesare.
		5.5. Pct. 6 (excluderea lit. d) din art. 10 alin. (4) din Legea 225/2023). Nu este clară intenția autorului de a exclude caracteristica economică a UAT, doar acest element reprezintă condiția de dezvoltare a UAT nou formate? Se propune de păstrat prevederea.	Precizare. Scopul modificărilor operate în Legea nr.225/2023 este de a simplifica mecanismul de amalgamare prin excluderea din proces a întocmirii unor documente suplimentare care îngreunează mersul amalgamării voluntare. (a se vedea argumentarea de la Nota de fundamentare, la acest

			subiect). În plus, excluderea acestei cerințe nu împiedică UAT participante să elaboreze o viziune/strategie comună pentru viitoarea UAT amalgamată. Astfel, chiar dacă nu era prevăzută de lege, UAT participante la procesul de amalgamare au elaborat viziuni cu privire la UAT amalgamate ³ .
		5.6. Pct. 7 (completarea cu art. 10 ¹ (Denumirea UAT amalgamate) a Legii 225/2023) ar trebui de exclus în contextul celor menționate la pct. 3 din prezenta. Denumirea UAT reprezintă o chestiune logică și conceptuală și nu poate fi inventată, iar referințele la Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, nu sunt relevante.	Nu se acceptă. A se vedea argumentarea de mai sus.
		5.7. Pct. 8 (Privind modificarea art. 11 din Legea 225/2023). În contextul celor menționate mai sus, privind asigurarea consultării efective și reprezentativității, modificările la alineatele (1) și (2) din art. 11 din Legea 225/2023 se propune de exclus. De asemenea, la articolul	Precizare. Procesul de consultare publică a proiectelor de amalgamare voluntară va fi asigurat conform prevederilor cadrului normativ, în speță Legea nr.239/2008

³ <https://amalgamare.gov.md/ro/clusters/leova-1/44/or-leova-s-sirma-s-tochile-raducani-s-sarata-razesi/activity/337>

		respectiv se propune de introdus prevederi privind consultarea publică prin referendum local. Ținând cont de cele menționate, CALM NU SUSȚINE Proiectul în redacția actuală, considerând că Proiectul exprimă o abordare unilaterală a unui astfel de proces complex cum ar fi fuziunea UAT. În Proiect se pune accent pe unele elemente riscante în aspectul democrației locale și interesul primordial al colectivității locale indiferent de mărime. Proiectul nu rezolvă problemele cheie privind fortificarea APL și necesită a fi revăzut substanțial conform celor propuse mai sus.	privind transparența în procesul decizional. (a se vedea propunerea MIDR, acceptată mai sus. Totodată, relevăm că utilizarea referendumului local ca instrument de consultare publică este prevăzut în art. 218 din Codul Electoral și în pct.34-37 din Metodologia de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.925/2023 care va fi în continuare la dispoziția APL participante. Respectiv UAT participante au la dispoziție acest instrument (referendumul local) dacă decid să îl folosească. În același timp, referendumul local poate fi organizat doar de două ori pe an (primăvara și toamna) și este un instrument mai costisitor, iar rezultatul lui nu este obligatoriu pentru consiliul local (este un
--	--	--	---

			referendum consultativ). Alternativ, alte instrumente pot fi mult mai flexibile și mai eficiente (audieri publice, dezbateri publice, sondaje ⁴).
6.	Ministerul Finanțelor (scr nr.06/2-03-10-329)	La Nota de fundamentare La pct.4.2 (impactul financiar și argumentarea costurilor estimative) se menționează că proiectul de lege în sine nu are impact financiar asupra cheltuielilor de la bugetul public național, or procesele de amalgamare voluntară sunt posibile și în condițiile cadrului normativ actual. Scopul de bază al proiectului de lege este simplificarea procesului pentru finalizarea mai operativă a procesului de amalgamare voluntară. Proiectul de lege prevede că UAT amalgamată preia, de regulă, denumirea UAT selectată în calitate de centrul administrativ al acesteia. Totuși, UAT participante la procesul de amalgamare voluntară pot decide asupra unei noi denumiri a UAT amalgamate, alta decât denumirea UAT selectate în calitate de centrul administrativ. Această reglementare implică cheltuieli suplimentare ce necesită a le suporta bugetul local al UAT pentru care se schimbă denumirea oficială din actele de constituire,	Precizare. În cazul amalgamării voluntare a localităților din grupul de UAT Leova și Călinești, înregistrarea modificărilor în registrul UAT și al adreselor nu a atras careva cheltuieli suplimentare din partea APL sau al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru. În cadrul discuțiilor avute cu reprezentanții Agenției s-a comunicat că înregistrarea modificărilor în registru cu alegerea unei denumiri a UAT diferită de denumirea centrului administrativ nu va fi diferită din punct de vedere al costurilor de o amalgamare în care UAT

⁴ În cazul Leova și Călinești au fost organizate sondaje în care a fost posibilitatea de acorda mai multe întrebări și mai nuanțate comparativ cu da sau nu din cadrul unui referendum local.

		registre de stat (ex: Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale și al adreselor) etc. În consecință, se conturează impact financiar asupra bugetului local al UAT desemnată ca centrul administrativ, dar cu o denumire nouă, pentru care sursele de acoperire a costurilor implicate (sursele de finanțare) nu sunt stabilite în corespundere cu prevederile art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova.	amalgamată ia denumirea centrului administrativ.
		Pe de altă parte, proiectul de lege prevede excluderea ”analizei” și ”caracteristici economice” din lista de documente care se impun la elaborarea de către grupul de lucru a proiectelor de decizie privind amalgamarea voluntară, precum și simplificarea fără restricții a procesului de consultare publică a proiectelor de decizii privind amalgamarea voluntară. Din acest considerent, ar fi oportun de a exclude sau a diminua valoarea stimulentei financiare către UAT care au inițiat procesul de amalgamare voluntară sub formă de transferuri cu destinație specială pentru pregătirea procesului de amalgamare voluntară din Fondul de amalgamare voluntară a localităților.	Precizare. Scopul modificărilor operate în Legea nr.225/2023 este de a simplifica mecanismul de amalgamare prin excluderea din proces a întocmirii unor documente suplimentare care îngreunează mersul amalgamării voluntare. (a se vedea argumentarea de la Nota de fundamentare, la acest subiect). Procesul de consultare publică a proiectelor de amalgamare voluntară va fi asigurat conform prevederilor cadrului normativ, în speță Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

			Solicitarea de a exclude sau de a diminua valoarea stimulului financiar nu este justificată, deoarece acesta nu este utilizat doar pentru susținerea proceselor de consultare sau de elaborare a proiectelor de decizii. De fapt toate UAT participante care au solicitat acest transfer l-au folosit sau urmează să îl folosească pentru elaborarea documentației tehnice sau alte acțiuni legate de pregătirea viitoarelor proiecte de infrastructură.
		La proiectul de lege 1) La Art. I. – completările pct.13¹ din Anexa la Legea nr.741/1996 despre Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, în coroborare cu completările de la pct.7 de la Art. III. (Legea nr.225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale), prin care se dă dreptul de a decide asupra unei noi denumiri a UAT amalgamate decât cea oficială implică costuri adiționale, după cum s-a	Precizare. În cazul amalgamării voluntare a localităților din grupul de UAT Leova și Călinești, înregistrarea modificărilor în registrul UAT și al adreselor nu a atras careva cheltuieli suplimentare din partea APL sau al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru. În cadrul discuțiilor avute cu reprezentanții Agenției

		menționat supra, dar și o birocratizare administrativă de durată (tergiversare) contrar simplificării procesului pentru care se optează.	s-a comunicat că înregistrarea modificărilor în registru cu alegerea unei denumiri a UAT diferită de denumirea centrului administrativ nu va fi diferită din punct de vedere al costurilor de o amalgamare în care UAT amalgamată ia denumirea centrului administrativ.
		La Art. II. – excluderea prevederii de la art.19 alin.(5) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, în coroborare cu prevederile de la pct.8 de la Art. III. (Legea nr.225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale) ținesc micșorarea pragul consilierilor locali pentru validarea deciziei aprobate. Este acceptat faptul că legislația trebuie să fie practică, să poată fi implementată/aplicată fără eforturi peste măsură și nejustificate. Totuși, dacă amalgamarea voluntară nu este acceptată să fie promovată exclusiv prin referendum local, atunci se impune ca decizia consiliului local privind amalgamarea voluntară să întrunească un consens mai larg, ceea ce presupune stabilirea unui prag mai consistent (3/5 sau 2/3) din numărul consilierilor aleși.	Precizare. Menționăm că utilizarea referendumului local ca instrument de consultare publică este prevăzut în art. 218 din Codul Electoral și pct.35-36 din Metodologia de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.925/2023 care va fi în continuare la dispoziția APL participante. A se vedea argumentele mai sus cu privire la referendumul local și reducerea majorității de voturi necesare.

		La Art. III. (Legea nr.225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale): a) la pct.6 prin care se modifică art.10 alin.(4), de exclus lit.b1) propusă spre completare, deoarece se atestă o tautologie juridică cu prevederile propuse la art.10¹, în special reglementările de la alin.(2) și completarea lit.b) cu următorul cuprins: ” , cu păstrarea denumirii sau cu denumirea modificată în condițiile art.10¹”. Acest fapt va exclude dublarea normelor de excepție de la regula generală și nu va preceda reglementările detaliate a normei de excepție de la art.10¹.	Se acceptă parțial. Formulările respective au fost modificate în baza propunerilor parvenite și de la alți participanți la procesul de avizare (a se vedea supra),
		b) la pct.8, de la alin.(1) se exclude consultarea publică a proiectelor de decizii privind amalgamarea voluntară prin modalitățile prevăzute la art.11 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional (dezbateri publice, audieri publice, sondaj de opinie, referendum), precum și perioada minimă de 30 de zile în care urmează de asigurat consultarea cetățenilor. Formele de consultare (publicarea proiectului deciziei pe pagina web sau afișarea informației la sediul APL) menționate în Nota de fundamentare nu justifică sau nu asigură oferirea, în vederea informării în mod deschis și explicit a cetățenilor în procesul de elaborare și de adoptare a deciziilor privind amalgamarea voluntară. În consecință, accelerarea la maximum a procesului de amalgamare va pricinui o lipsă de cunoștință de cauză a	Se acceptă parțial. Proiectul de decizie a fost modificat cu re-includerea referinței la Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. Toate formele de consultare prevăzute de lege rămân aplicabile, este confuzie, prin urmare nota de fundamentare va fi ajustată pentru a preciza faptul că toate formele de consultare, inclusiv referendumul rămân la dispoziția UAT participante la

	locuitorilor din UAT candidate pentru amalgamarea voluntară, respectiv, lipsa împuternicirii populare a procesului dat.	procesul de amalgamare voluntară .
	c) la pct.9 se exclude acordarea stimulentei financiare de transferuri pentru susținerea bugetelor UAT amalgamate din data intrării în vigoare a legii corespunzătoare pentru modificarea Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova în scopul simplificării cu mult a acestui stimulent, conform Notei de fundamentare, dar se va acorda începând cu anul bugetar viitor și va fi prevăzut în legea bugetului de stat anuală. La moment, alocarea acestui stimulent de către Cancelaria de Stat nu presupune o procedură complicată. Potrivit pct.120 din Metodologia de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.925/2023, pentru primul an transferurile date se determină și se alocă de către Cancelaria de Stat proporțional timpului rămas de la formarea UAT amalgamată până la sfârșitul anului în curs. Respectiv, pentru următorii ani, până în anul 2030, transferurile cu destinație generală pentru susținerea bugetelor UAT amalgamate se includ în legea bugetară anuală. Drept urmare, calculul și alocarea transferurilor date pentru primul an este destul de simplistă, doar se face careva economii la Fondul de amalgamare voluntară a	Precizare. Modificarea propusă are drept scop simplificarea mecanismului de acordare a stimulentei financiare de transferuri pentru susținerea bugetelor UAT amalgamate. În conformitate cu modificările propuse, unitățile administrativ-teritoriale amalgamate se vor forma de drept la data intrării în vigoare a legii respective de modificare a legii nr. 764/2001. În practică, legea va intra în vigoare în data de desfășurarea alegerilor locale generale din anul 2027 (alegerile locale generale se desfășoară de obicei în luna noiembrie). În aceste condiții, acordarea stimulentei respectiv pentru perioada rămasă până la sfârșitul anului bugetar 2027 ar avea o durată foarte limitată, ceea ce ar

		localităților pentru anul bugetar 2026. Mai mult ca atât, nu este clară modalitatea finanțării transferurilor date pe parcursul anului bugetar 2027 până la validarea rezultatelor alegerilor locale generale, care vor fi spre finele anului bugetar.	genera un efort administrativ disproporționat raportat la perioada efectivă de aplicare a transferurilor. Ținând cont că acestea ar urma să fie calculate proporțional timpului rămas de la formarea UAT amalgamate până la sfârșitul anului bugetar în curs, perioadă care, în practică, ar putea constitui aproximativ 1–1,5 luni. Prin urmare, pentru simplificarea mecanismului și asigurarea unei aplicări mai clare a stimulentei financiare, se propune ca transferurile pentru susținerea bugetelor UAT amalgamate să fie acordate începând cu anul bugetar următor formării acestora, în cazul dat - 2028, și să fie prevăzute în legea bugetului de stat anuală. Respectiv, prevederile Hotărârii Guvernului nr. 925/2023 vor fi modificate corespunzător, în
--	--	---	--

			vederea alinierii metodologiei de amalgamare voluntară la noile prevederi ale cadrului legal.
		4) La Art. IV. – referitor la intrarea în vigoare a proiectului de lege. Următorul pas după amalgamarea voluntară va fi promovarea reformei administrativ-teritoriale prin amalgamarea normativă, cadrul normativ urmând a fi modificat cel târziu cu un an înainte de alegerile locale generale din 2027. Drept urmare, după această amalgamare normativă alte procese de amalgamări voluntare nu pot avea loc, astfel, încât, Legea nr.225/2023 are efect temporar. Potrivit art.73 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ sau unele dispoziții ale acestuia pot avea aplicare temporară. În acest caz, în actul normativ se indică termenul de aplicare ori evenimentul la survenirea căruia actul normativ sau unele dispoziții își încetează acțiunea. Acest fapt nu este consemnat în proiectul de lege propus spre avizare.	Se acceptă parțial. Art. IV a fost modificat (a se vedea propunerile CEC). Totuși, amalgamarea voluntară va fi un proces continuu care poate avea loc și după alegerile locale din 2027, și după amalgamarea normativă din toamna anului 2026.
		De asemenea, nu este clar din ce considerent se promovează dualitatea mandatelor primarilor și consiliilor locale a UAT comasate, și încă până la primul tur al alegerilor locale generale din 227, în paralel cu mandatele autorităților din UAT amalgamată. Ar fi oportun ca	Se acceptă. Art. IV a fost modificat (a se vedea propunerile CEC).

		primarii și consiliul local din UAT comasate să-și încheie mandatul la data publicării legii corespunzătoare de modificare a Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, cu preluarea integrală a atribuțiilor și competențelor de către primarul și consiliul local a UAT amalgamată, chiar dacă numărul consilierilor locali nu va corespunde condiției numărului de locuitori a UAT amalgamată (să fie ca derogare până la alegerile locale generale). Mari devieri (insuficiență) în numărul consilierilor nu va fi. De facto, acest proces accelerat de amalgamare voluntară este suspendat până la expirarea mandatului aleșilor locali conform cadrului normativ, astfel, încât legea de modificare a Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova produce efecte doar după alegerile locale generale, ceea ce este neconcludent. În realitate, autoritățile APL ale UAT comasate vor continua activitatea, iar UAT amalgamate vor fi beneficiare de stimulente financiare către UAT amalgamate sau către UAT care au inițiat procesul de amalgamare voluntară în detrimentul lipsei unor astfel de costuri suplimentare suportate de către bugetul de stat în cazul reformei administrativ- teritoriale normative.	
--	--	---	--

7.	Comisia Electorală Centrală (scr. nr.CEC-8/10119 din 18.03.2026)	Lipsa de obiecții și propuneri.	
8.	Ministerul Justiției (scr.nr.04/1-2684 din 18.03.2026)	La art. III, pct. 3, textul propus la art. 6 alin. (4) introduce o excepție care, prin formularea sa largă, afectează forța juridică obligatorie, previzibilitatea și aplicabilitatea efectivă a dispozițiilor prevăzute la alin. (1)-(3). Astfel, dacă centrul administrativ al UAT amalgamate poate fi stabilit „prin derogare” de la criteriile legale, în baza unui consens al grupului de lucru comun, ulterior confirmat de consiliile locale, atunci regulile instituite de lege își pierd eficiența juridică și se transformă în simple repere facultative. O asemenea reglementare creează premisa unei derogări totale de la criteriile obiective stabilite de legiuitor, fără a	Se acceptă parțial. Excepția propusă la art. 6 alin. (4) oferă flexibilitate în situații specifice, atunci când grupul de lucru comun și consiliile locale ale UAT implicate ajung la un consens. Aceasta facilitează procesul de amalgamare voluntară, fiind o sugestie recepționată în procesul de consultări publice cu aleșii locali.

		institui limite, condiții sau garanții suficiente care să asigure aplicarea uniformă a normei. În consecință, mecanismul de selecție bazat pe demografie, capacitate fiscală și capacitate de furnizare a serviciilor publice, precum și criteriile de departajare, devin lipsite de eficiență juridică, fiind susceptibile de a fi înlăturate integral prin voința discreționară a părților implicate. Totodată, utilizarea termenului „ulterior” nu este conformă din punct de vedere al tehnicii legislative, deoarece nu indică un interval de timp determinat sau determinabil, ceea ce poate genera incertitudine juridică privind momentul până la care trebuie adoptate deciziile consiliilor locale.	Procedura/norme de la alin. (1)-(3) conform noii abordări nu mai sunt niște norme imperative. Sunt norme dispozitive (permissive), norme supletive, care se aplică în cazul în care UAT participante nu au ales centrul administrativ prin consens. Selectarea centrului administrativ cu acordul unanim al părților implicate, asigură consens și responsabilitate comună, diminuând riscul unor decizii arbitrare. Prin urmare selectarea centrului administrativ fie în baza consensului UAT participante, fie cu aplicarea criteriilor prevăzute la alin. (1)-(3) sunt ambele opțiuni viabile și acceptabile. Cu privire la utilizarea termenului „ulterior” - acesta va fi exclus din redacția alin. (4). Totuși subliniem faptul că
--	--	---	--

			conform conceptului amalgamării voluntare, nu există un termen limită pentru adoptarea deciziei de amalgamare voluntară. După decizia de inițiere sau după aprobarea proiectului de decizie de amalgamare voluntară poate să treacă o lună, un an, sau mai mult. APL nu pot fi obligate să adopte această decizie, dat fiind caracterul voluntar al procesului. Prin urmare, termenul „ulterior” indică faptul că decizia consiliilor locale trebuie să confirme consensul stabilit inițial, respectând procedura decizională existentă. Cu toate acestea, se va exclude cuvântul „ulterior” pentru că este de la sine înțeles că decizia de amalgamare voluntară se adoptă ulterior deciziei grupului de lucru comun.
--	--	--	---

	La art. III, pct. 4, se propune substituirea cuvântului „cuvântul” cu „cuvintele”, în ambele cazuri, pentru corectitudinea redactării.	Se acceptă. Propunerea vizează o ajustare de ordin tehnic-redacțional și va fi luată în considerare la definitivarea proiectului.
	La art. III, pct. 6, se propune excluderea sintagmei „după caz,” din textul normei de la art. 10 alin. (4) lit. b¹), întrucât aceasta afectează claritatea normei.	Se acceptă. Observația va fi luată în considerare la definitivarea proiectului, în contextul asigurării clarității și preciziei normei juridice.
	La art. III, pct. 6, cu referire la propunerea de abrogare a lit. d) de la art. 10 alin. (4), prin care se elimină obligativitatea ca proiectul de decizie privind amalgamarea să conțină „caracteristica economică”, se constată incoerență normativă. Deși procesul este unul de „amalgamare voluntară”, produsul final este o modificare a hărții administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Parlamentul, în momentul adoptării legii de modificare a hotarelor, aplică normele Legii nr. 741/1996 despre Regulamentul cu privire la modul	Se acceptă parțial. Eliminarea caracteristicii economice urmărește simplificarea, debirocratizarea și eficientizarea procedurii de amalgamare voluntară a UAT-urilor, fără a genera în prezent nicio modificare a structurii administrativ-teritoriale. Pct. 17, litera b¹) din regulamentul aprobat prin Legea

		de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Prin eliminarea trimiterii la caracteristica economică doar în legea specială (Legea nr. 225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale), dar menținerea acestei obligații în legea generală (Legea nr. 741/1996), se creează o confuzie în aplicare, or, prevederile Legii nr. 741/1996 se aplică pentru „orice schimbări în structura administrativ-teritorială”.	nr. 741/1996 prevede lista concretă de documente care urmează să fie prezentată Parlamentului pentru examinarea chestiunilor organizării administrativ-teritoriale în cazul amalgamării voluntare: b¹) proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, aprobat de Guvern, însoțit de dosarul fiecărui proces de amalgamare voluntară, elaborat în corespundere cu prevederile Legii cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale;”. Prin urmare lista documentelor care urmează să fie parte a dosarului se definește în Legea nr. 225/2023, nu în Legea nr. 741/1996. Este acceptabil ca în alte chestiuni legate de organizarea administrativ-
--	--	--	--

			teritorială să fie solicitată caracteristica economică, iar în cazul procedurii de amalgamare voluntară să fie exclusă. Totuși pentru a asigura coerența și armonizarea întregului cadru normativ aplicabil modificărilor teritoriale, la următoarele revizuirii ale legii nr. 741/1996 se va analiza oportunitatea excluderii solicitării caracteristicii economice a UAT.
		La art. III, pct. 7, expresia „în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi” de la art. 10¹ alin. (3), urmează a fi exclusă din textul propus întrucât nu corespunde exigențelor de previzibilitate a normei juridice. Formularea este prea generală, or, asemenea redactare transferă sarcina de interpretare către autoritățile aplicatoare ale legii, generând riscuri de aplicare neuniformă și arbitrară. Suplimentar, în cazul unui conflict între norma specială (Legea nr. 225/2023) și norma generală (Legea nr. 741/1996), prevalarea celei speciale nu necesită o consacrare expresă printr-o formulare generală și neclară.	Se acceptă. Expresia respectivă a fost exclusă.

	La art. IV norma propusă la alin. (3) lit. a) este susceptibilă de a genera incertitudine juridică, întrucât leagă punerea în aplicare a legii de „data expirării mandatului aleșilor locali”, fără a lua în considerare situațiile în care mandatul acestora poate înceta înainte de termen, în condițiile legii. În lipsa unei reglementări clare pentru aceste situații, norma riscă să creeze ambiguități privind momentul exact al punerii în aplicare a legii corespunzătoare, ceea ce poate afecta securitatea juridică și aplicarea uniformă a cadrului normativ. Astfel, dispoziția nu asigură previzibilitatea necesară, întrucât nu stabilește în mod explicit dacă referința vizează expirarea termenului inițial al mandatului sau orice modalitate de încetare a acestuia.	Precizare. Expirarea mandatului aleșilor locali și încetarea mandatului înainte de termen sunt situații și concepte diferite. Aceasta reiese din analiza prevederilor art. 5 și art. 6 alin. (3) din Legea nr. 768/2001 cu privire la statutul alesului local și art. 7, 17 alin. (1) și art. 22 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Expirarea mandatului înseamnă expirarea termenului prevăzut de lege pentru durata mandatului demnitarului respectiv (de obicei 4 ani). Încetarea înainte de termen, menționată în expertiza juridică, include situații specifice, dar nu înseamnă expirarea mandatului. De asemenea, relevăm că reglementarea respectivă a fost propusă de CEC (a se vedea
--	--	---

			avizul mai sus), autoritate responsabilă de procesul electoral, fapt ce ne impune să luăm în considerație opinia acesteia.
9.	Centrul Național Anticorupție (scr. nr.06/2/5003 din 19.03.2026)	Art.III pct.3 potrivit proiectului de lege Art.III - Legea nr.225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ- teritoriale [...], se modifică după cum urmează: [...] 3. La art.6: în denumirea articolului, cuvântul „Criteriile” se substituie cu cuvântul „Modul”; [...] se completează cu alin.(4) cu următorul cuprins: „(4) În cazul în care grupul de lucru comun agreează <u>prin consens</u>, confirmat ulterior prin deciziile privind amalgamarea voluntară aprobate de consiliile locale ale UAT participante la procesul respectiv de amalgamare voluntară, centrul administrativ al UAT amalgamate poate	Precizare. Excepția propusă la art. 6 alin. (4) oferă flexibilitate în situații specifice, atunci când grupul de lucru comun și consiliile locale ale UAT implicate ajung la un consens. Aceasta facilitează procesul de amalgamare voluntară, fiind o sugestie recepționată în procesul de consultări publice cu aleșii locali.

		fi selectat <u>prin derogare</u> de la criteriile și procedura prevăzută la alin. (1)-(3).” Obiecții: Analizând normele precitate, acestea conțin prevederi ce vor admite interpretări abuzive la aplicare referitor la faptele de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei proceduri corespunzătoare de selectare a centrului administrativ al UAT amalgamate. <i>Primo</i>, cu referire la substituirea în denumirea articolului 6 a cuvântului «<i>criterii</i>” cu cuvântul ”<i>modul</i>”, modificarea propusă va genera o neconcordanță între titlul și conținutul normei supuse amendării, ceea ce va duce la o aplicare neuniformă a legii. În terminologia juridică, termenul „<i>modul</i>” are un caracter generic, referindu-se la procedura sau mecanismul de implementare, în timp ce textul actual al articolului 6 stabilește în mod limitativ și expres „<i>criteriile</i>” (demografice, fiscale, servicii publice) pe baza cărora se decide centrul administrativ. Conform articolului 51 alineatul (2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, <i>denumirea articolului exprimă succint obiectul de reglementare, fără a avea o semnificație proprie în conținutul articolului.</i>	Procedura/norme de la alin. (1)-(3) conform noii abordări nu mai sunt niște norme imperative. Sunt norme dispozitive (permissive), norme supletive, care se aplică în cazul în care UAT participante nu au ales centrul administrativ prin consens. Selectarea centrului administrativ cu acordul unanim al părților implicate, asigură consens și responsabilitate comună, diminuând riscul unor decizii arbitrare. Prin urmare selectarea centrului administrativ fie în baza consensului UAT participante, fie cu aplicarea criteriilor prevăzute la alin. (1)-(3) sunt ambele opțiuni viabile și acceptabile.
--	--	--	---

		În acest sens, un „<i>mod de selectare</i>” ar trebui să descrie etapele procedurale, termenele și autoritățile implicate, pe când articolul 6 descrie indicatori tehnici și sisteme de punctaj. Prin urmare, utilizarea termenului „<i>Modul</i>” în loc de „<i>Criteriile</i>” poate acorda autorităților implicate în procesul de amalgamare puteri discreționare. Această ambiguitate terminologică va genera riscul stabilirii prin acte normative inferioare sau decizii ad-hoc, a altor elemente de selecție care nu sunt prevăzute expres de lege, favorizând în așa mod anumite localități pe criterii politice sau de grup. Modificarea denumirii fără a schimba conținutul articolului generează o neconcordanță logică între titlu și dispoziții de conținut, contrar principiului clarității și previzibilității. Un alt aspect, propunerea de completare a articolului 6 cu alineatul (4) instituie o derogare de la criteriile prevăzute la alineatele (1)-(3), stabilind „<i>consensul</i>” și autonomia locală (prin deciziile consiliilor locale). Utilizarea expresiei „<i>poate fi selectat prin derogare</i>”, fără a defini limitele, condițiile sau circumstanțele excepționale în care o astfel de derogare poate fi aplicată, conferă normei un caracter echivoc. Această modificare contravine	
--	--	---	--

		exigențelor de tehnică legislativă, lăsând loc interpretărilor arbitrare și discreționare în procesul de aplicare. Prin introducerea opțiunii de a ignora indicatorii demografici, fiscali și de infrastructură, transformă mecanismul de selecție a centrului administrativ, bazat pe principii economice, într-unul subiectiv. Stabilirea „consensului” și a autonomiei locale ca temeiuri de derogare generează precondiții pentru negocieri netransparente între grupurile de interese locale, afectând în așa mod interesul cetățenilor de a avea un centru administrativ în localitatea cea mai dezvoltată și accesibilă. Or, criteriile de la alineatele (1)-(3) sunt stabilite pentru a plasa centrul administrativ acolo unde există eficiență maximă. Dacă se derogă de la aceste criterii, există riscul ca sediul primăriei să fie stabilit într-o locație necorespunzătoare pentru cetățeni, doar pentru a promova interesele imobiliare ale unei autorități locale Recomandări: Pentru a proteja dreptul cetățenilor la o administrare eficientă, se recomandă excluderea alineatului (4) din articolul 6 potrivit proiectului, fie condiționarea derogării de îndeplinire a unor criterii alternative stricte, definirea cazurilor în care se poate recurge la derogare și de	
--	--	---	--

		obligativitatea unei motivări temeinice a deciziei de derogare. Factori de risc: ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entităților publice Riscuri de corupție: ● Generale ● Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu	
		Art.III pct.6 potrivit proiectului de lege Art.III - Legea nr.225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ- teritoriale [...], se modifică după cum urmează: [...] 6. La art.10 alin. (4): se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins: „b/1) denumirea UAT amalgamate, <u>după caz</u>, dacă UAT participante decid să propună o altă denumire, diferită de	Se acceptă. Cuvintele “după caz” au fost excluse.

		denumirea UAT selectată în calitate de centru administrativ;" [...] <u>litera d) se abrogă.</u> Obiecții: Norma propusă la litera b¹⁾ din alineatul (4) al articolului 10 utilizează o terminologie vagă și ambiguă prin expresia "<i>după caz</i>" în contextul stabilirii denumirii UAT amalgamate, ceea ce contravine principiului de predictibilitate și claritate a normei. Această formulare conferă normei un caracter imprevizibil, lăsând la latitudinea grupului de lucru comun al UAT participante la procesul de amalgamare voluntară decizia de a specifica sau nu denumirea noii entități în proiectul de decizie, ceea ce deschide calea unor interpretări abuzive și a unei practici administrative neuniforme la nivel național. Ambiguitatea normei generează precondiții pentru un comportament arbitrar din partea grupului de lucru comun, transformând un element administrativ esențial într-un subiect de negociere netransparentă. Mai mult, absența unei obligații imperative de a stabili denumirea încă din etapa proiectului de decizie poate genera vicii de procedură. Aceste deficiențe pot determina ulterior contestarea actelor în instanța de judecată competentă și anularea întregului proces de amalgamare, afectând securitatea juridică a reformei.	
--	--	--	--

		Referitor la propunerea de abrogare a literei d) din același alineat al articolului 10, potrivit redacției în vigoare, aceasta prevede obligativitatea indicării în proiectul de decizie de către grupul comun a caracteristicii economice a UAT participante și a UAT amalgamate, elaborată conform cerințelor prevăzute la pct.18 din Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.741/1996. Amalgamarea voluntară, deși reprezintă un proces voluntar, are ca rezultat juridic modificarea structurii administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Conform Legii nr. 741/1996, orice modificare a hotarelor sau a statutului unităților administrativ-teritoriale este condiționată în mod imperativ de prezentarea caracteristicii economice (punctul 18 din Regulament). Menținerea acestei obligații în legea generală, concomitent cu eliminarea ei din legea specială, va genera	Nu se acceptă. Eliminarea caracteristicii economice urmărește simplificarea, debirocratizarea și eficientizarea procedurii de amalgamare voluntară a UAT-urilor, fără a genera în prezent nicio modificare a structurii administrativ-teritoriale. Pct. 17, litera b¹) din regulamentul aprobat prin Legea nr. 741/1996 prevede lista concretă de documente care urmează să fie prezentată Parlamentului pentru examinarea chestiunilor organizării administrativ-teritoriale în cazul amalgamării voluntare: b¹) proiectul de lege
--	--	---	---

		neconcordanțe și confuzii în procesul de stabilire și modificare a hotarelor de către Parlament. Caracteristica economică nu reprezintă doar un element formal, ci un instrument esențial pentru a fundamenta viabilitatea noii entități create. Lipsa unei analize economice riguroase în dosarul de amalgamare lipsește grupul de lucru comun de un indicator obiectiv, transformând un proces de importanță strategică într-un exercițiu formal, lipsit de o bază reală de sustenabilitate. Recomandări: La litera b/1) din alineatul (4) al articolului 10 potrivit proiectului, recomandăm excluderea cuvintelor "<i>după caz</i>" și reformularea normei propuse pentru a impune caracterul obligatoriu al indicării denumirii noii unități administrativ-teritoriale în proiectul de decizie. În ce privește propunerea de abrogare a literei d) din aceeași normă, în vederea asigurării unui proces de amalgamare coerent și sustenabil, se recomandă reexaminarea oportunității menținerii literei d) sau, opțional, operarea unor modificări în Legea nr.741/1996, pentru a evita norme contradictorii.	pentru modificarea Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, aprobat de Guvern, însoțit de dosarul fiecărui proces de amalgamare voluntară, elaborat în corespundere cu prevederile Legii cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale;". Prin urmare lista documentelor care urmează să fie parte a dosarului se definește în Legea nr. 225/2023, nu în Legea nr. 741/1996. Este acceptabil ca în alte chestiuni legate de organizarea administrativ-teritorială să fie solicitată caracteristica economică, iar în cazul procedurii de amalgamare voluntară să fie exclusă. Totuși pentru a asigura coerența și armonizarea întregului cadru normativ aplicabil modificărilor
--	--	--	---

		Factori de risc: ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Lacună de drept ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Concurența normelor de drept Riscuri de corupție: ● Generale	teritoriale, la următoarele revizuiți ale Legii nr. 741/1996 se va analiza oportunitatea excluderii solicitării caracteristicii economice a UAT.
		Art.III pct.7 potrivit proiectului de lege Art.III - Legea nr.225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ- teritoriale [...], se modifică după cum urmează: [...] 7. Se completează cu art.10/1 cu următorul cuprins: „Articolul 10/1. Denumirea UAT amalgamate [...] (3) La alegerea denumirii UAT amalgamate, alta decât denumirea UAT selectată în calitate de centru administrativ, se aplică prevederile Regulamentului cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 741/1996, <u>în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.</u>” Obiecții: Propunerea legislativă este formulată de o manieră ambiguă, lăsând loc unor interpretări discreționare în	Se acceptă. Expresia respectivă a fost exclusă.

		funcție de interesele factorilor de decizie. Astfel, prevederile articolului 10/1 alineatul (3) vor crea premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei <i>"convenabile"</i> în cazul alegerii denumirii UAT amalgamate, alta decât denumirea UAT selectată în calitate de centru administrativ. Utilizarea expresiei <i>"în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi"</i> generează o coliziune normativă ce va crea premise pentru aplicarea abuzivă a unor soluții <i>„convenabile"</i> într-o situație concretă. Prin urmare, în formula propusă, reglementările proiectului pot împiedica aplicarea unitară și previzibilă a legii în procesul de amalgamare. Recomandări: Recomandăm excluderea din articolul 10/1 alineatul (3) potrivit proiectului a textului <i>" , în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi"</i>. Factori de risc: ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	
--	--	--	--

		Riscuri de corupție: ● Generale ● Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu	
		Art.IV alin.(3) lit.a) potrivit proiectului de lege Art.IV - [...] (3) Prin derogare de la prevederile art. 13 alin.(1) din Legea nr. 225/2025 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, în cazul unităților administrativ- teritoriale care se comasează în perioada de la intrarea în vigoare a prezentei legi și până la alegerile locale generale din 2027, procesele de amalgamare voluntară respective se vor desfășura cu aplicarea următoarelor norme: a) legea corespunzătoare pentru modificarea Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ- teritorială a Republicii Moldova se va pune în aplicare <u>la data expirării mandatului aleșilor locali</u> conform cadrului normativ. Obiecții: Potrivit normei propuse de proiect, actele normative de modificare administrativ-teritorială, în contextul amalgamării voluntare, se vor pune în aplicare la „<i>data expirării mandatului aleșilor locali</i>”. Această formulare este una restrictivă și lacunară, deoarece ignoră spectrul	Precizare. Expirarea mandatului aleșilor locali și încetarea mandatului înainte de termen sunt situații și concepte diferite. Aceasta reiese din analiza prevederilor art. 5 și art. 6 alin. (3) din Legea nr.768/2001 cu privire la statutul alesului local și art. 7, 17 alin.(1) și art. 22 din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Expirarea mandatului înseamnă expirarea termenului prevăzut de lege pentru durata mandatului demnitarului respectiv (de obicei 4 ani). Încetarea înainte de termen, menționată în expertiza juridică, include situații specifice, dar nu înseamnă

		larg al situațiilor juridice prevăzute de Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local în ce privește cazurile de încetare a mandatului alesului local înainte de termen. În acest sens, formula propusă de proiect nu face o delimitare clară între instituția expirării mandatului alesului local și cea de încetare a mandatului înainte de termen (prin demisie, deces, acte de constatare ale ANI etc.). Această omisiune va crea un vid legislativ în procesul de amalgamare voluntară pentru unitățile administrativ-teritoriale care se comasează în perioada de la intrarea în vigoare a prevederilor legii și până la alegerile locale generale din 2027. În cazul în care un mandat încetează înainte de termen, neclaritatea normei poate duce fie la organizarea unor alegeri locale noi costisitoare pentru o unitate administrativ- teritorială ce urmează a fi comasată, fie la un blocaj administrativ, ceea ce poate genera utilizarea inefficientă a banului public. Lipsa unei corelări cu condițiile de încetare anticipată a mandatului alesului local conferă discreție subiecților responsabili de a determina momentul exact al comasării de facto, ceea ce le va permite amânarea sau accelerarea procesului de amalgamare în funcție de interesele sau scopurile urmărite.	expirarea mandatului. De asemenea, relevăm că reglementarea respectivă a fost propusă de CEC (a se vedea avizul mai sus), autoritate responsabilă de procesul electoral, fapt ce ne impune să luăm în considerație opinia acesteia.
--	--	---	--

		Recomandări: În scopul excluderii riscului de interpretare abuzivă, recomandăm reformularea prevederilor analizate prin substituirea expresiei "<i>data expirării mandatului</i>" cu o formulare exhaustivă, care să acopere toate situațiile operate de instituția "<i>încetării mandatului</i>" aleșilor locali. Factori de risc: ●Lacună de drept ●Lipsa/insuficiența accesului la informația de interes public Riscuri de corupție: ●Generale ●Încurajarea sau facilitarea actelor de: - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului ●Generale ●Încurajarea sau facilitarea actelor de: - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului	
--	--	--	--

	IV. Concluzia expertizei Proiectul a fost elaborat de către Cancelaria de Stat conform măsurii 12.1.1. prevăzută în Foia de parcurs privind „Reforma administrației publice”(criteriul de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.274/2025, care stabilește Cancelariei de Stat responsabilitatea îmbunătățirii cadrului normativ în baza rezultatelor evaluării procesului de amalgamare voluntară pe perioada 2024-2026. Potrivit autorului: ”Prezentul proiect de lege contribuie și la atingerea obiectivelor Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.126/2023. În special, îmbunătățirea mecanismului de amalgamare voluntară facilitează atingerea obiectivelor din cadrul pilonului IV al strategiei, care urmăresc consolidarea capacității instituționale și administrative a administrației publice locale.” Prin proiect se propune modificarea unor acte normative privind îmbunătățirea mecanismului de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale. Proiectul promovează interesul public privind îmbunătățirea mecanismului de amalgamare voluntară, prin crearea unor comunități locale viabil economic și administrative și să îndeplinească angajamentele asumate	Autorul a luat în considerare obiecțiile și sugestiile expuse în expertiza anticorupție. Astfel cuvintele „după caz” de la art. 10 și textul „, <i>în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi</i>” de la art. 10¹ au fost excluse. Totodată, a oferit explicații pentru unele modificări operate prin prezentul proiect de lege. De ex. flexibilitatea APL participante de a alege centrul administrativ fie în baza criteriilor sau prin consens este o practică absolut normală Spre exemplu în Estonia și în multe alte țări care au desfășurat reforma selectarea centrului a fost negociată de APL participante. La fel și denumirea localității amalgamate. De asta și este amalgamare voluntară. Este lipsit de temei susținerea că selectarea centrului sau a
--	---	---

		față de Uniunea Europeană. Totuși, analiza detaliată a proiectului de lege a evidențiat unele carențe, manifestate prin ambiguitatea prevederilor privind selectarea centrului administrativ al UAT amalgamate, utilizarea unei terminologii vagi prin expresia ”după caz” în contextul stabilirii denumirii UAT amalgamate, excluderea obligativității indicării în proiectul de decizie de către grupul de lucru comun a caracteristicii economice a UAT participante și a UAT amalgamate, utilizarea expresiei ”în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi” ce va crea impedimente în aplicarea corectă a prevederilor legislative referitor la alegerea denumirii UAT amalgamate și lipsa unei corelări cu condițiile de încetare anticipată a mandatului alesului local, nefiind făcută o delimitare clară între instituția expirării mandatului alesului local și cea de încetare a mandatului înainte de termen. Prin urmare, proiectul de decizie conține factori de risc și riscuri de corupție, fiind recomandabil revizuirea acestuia prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în prezentul raport de expertiză anticorupție.	denumirii noii UAT va fi ocazie de coruptibilitate, or fiecare UAT va fi reprezentat de mai mulți reprezentanți iar proiectul deciziei va fi supus consultărilor publice. Denumirea poate fi sau a centrului administrativ fie una nouă la alegerea UAT participante. Aceste două aspecte (selectarea centrului prin consens și posibilitatea de a alege o altă denumire diferită de cea a centrului) au fost menționate ca un obstacol în calea amalgamării de către reprezentanții APL. Cât privește caracteristica economică, excluderea cerinței formale de elaborare a acesteia nu afectează posibilitatea UAT participante de a elabora strategii și viziuni comune cu privire la UAT amalgamata. De asemenea, nota informativă care însoțește proiectul de decizie de
--	--	---	---

			amalgamare conține cele mai importante date cu relevanță pentru proces. De remarcat că nici legea nr. 225/2023, nici regulamentul aprobat prin legea nr. 741/1996 nu cuprinde careva condiționalități sau criterii de amalgamare legate de caracteristica economică. Experiența primelor amalgamări voluntare de la Leova și Călinești demonstrează că elementul central pentru realizarea acestor amalgamări a fost proximitatea teritorială și voința politică.
--	--	--	---